

# Bad Bog Babes

KARIN SANDERS

## Eleven Lines<sup>1</sup> on Windeby Girl's Shinbone

fall: oat harvest a hope against rye's ergot<sup>2</sup>  
winter: rerun sun hides her daily vitamin  
again: winter sun hides her daily vitamin  
again: winter sun hides her daily vitamin  
again: winter sun hides her daily vitamin  
again: winter sun hides her daily vitamin  
again: winter sun hides her daily vitamin  
again: winter sun hides her daily vitamin  
spring: first time she's ever bled there  
summer: late light sprang weave easing  
fall: blame the cock's spur for St. Anthony's fire

Digtet stammer fra den amerikanske performancetist og digter Lori Anderson Mosemans (1958-) digtsamling *Persona* fra 2003.<sup>3</sup> I dets visuelle mimen af de såkaldte Harris-linier giver digtet et mikroskopisk tværsnit ind i et af de velkendte moselig, som blev fundet i Nordeuropa i 1950erne. Harris-linierne er opkaldt efter den walisiske anatom Henry Albert Harris (1886-1968), som gennem røngtenbelysning påviste et skelets manglende vitaminoptagelse og heraf følgende vækstproblem. Digtets temporale og grafiske markering af årstider, dets rytmiske og tautologiske gentagelse af ordet "again" og de markerede horisontale og vertikale linier, samler sig som et poetisk lysbillede, et firkantet røntgensnit af en krop i tid og fortid, hvis historie kan aflæses i en simultan videnskabelig-poetisk sammenstilling.

Gennem en lang række digtvariationer, spændende fra konkret poesi over hypertekster til traditionelle prosadigte, iscenesætter Moseman forhistoriens moseoffer vis-à-vis nutidens kvindepotioner. Den såkaldte Windeby pige, som er digtsamlingens

primære mosefundsobjekt blev, fundet i en tysk mose i 1952, nøgen, med bind for øjnene, rem om halsen, halvdelen af håret barberet væk og resten karseklippet, sandsynligvis et offer for en rituel handling for omkring 2000 år siden. "Shinbones showed how starved she was" skriver Anderson Moseman i digtet "Bog Girl", og foreslår: "Send her to Biosphere II for food". Send hende ind i fremtiden, red hende fra fortiden, men, som man kan læse ud af Mosemans digte, også fra nutiden.

Digterens eget tilfattede efternavn sættes samtidig i parodisk-personligt spil med de mange mosefolksdigte, som med titler som "Bad Bones", "Bog Girl On Belay", "Badland Babes" og "Bog Girl Goes Bowling", udgør henvend en trediedel af digtsamlingen. I prosadigtet "Mrs Moseman rereads *Mosefolket*" gives læseren en forklaringsramme for digterens arbejde med mosekroppene: "Having practiced both promiscuity and homosexuality without fatality, middle-aged newlywed Mrs. Moseman resumed her study of Bog Girl". Hun poserer sit nu omformede liv fra lesbisk og promiskuøs til lovformelig hustru selvironisk foran læseren: "The Mose Mrs. vowed to gather sufficient data to chart in ways her husband, the behavioral researcher, could respect". Foran sit spejlbillede, mens hun binder håret i den Swabiske knude, som nogle moselig er fundet med, spørger hun sig om hun mon skulle beslutte sig for at blive "A bog beautician?" eller en "forensic cosmetologist?"

### Arkæologisk lag-læsning

Mosemans usentimentale tilgang til mosekroppene kan med rette modstilles Seamus Heaneys velkendte mose-poetik, hvor de arkæologiske kroppe gøres til emblemer på nationale forviklinger og på historiens vold. Det bind, som Windeby pigen blev fundet med

omkring øjnene, ~~l~~nytted af Heaney i digtet "Punishment" fra *North* (1975) til seksualfantasier, mens Moseman ser det selvsamme øjenbind ironisk som et middel mod husbondens øjensygdom: "she started weaving a sprang band to bury as a cure for her husband's glaucoma" ("Mrs Moseman rereads *Mosefolket*"). Og ligesom Heaney gør det, forholder Moseman sig direkte til P.V. Glob's *Mosefolket* (1965), som hun citerer fra den engelske udgave *The Bog People* (1969). Men i modsætning til den irske nobelpris-modtager skærer hun direkte og respektløst ind i den danske arkæologs tekst. Sammen med udsnit fra den canadiske Erin Mourés digtsamling *O Cidadan* (2003) konstruerer Moseman i "Empirical Collar" et typografisk lagdelt digt hvor hendes egen ordinærskrift suppleres med kursiverede klip fra Glob's tekst, og med fed skrift fra Mourés:

*Inside next to the skin her fur scalped then*  
sewn to ox-hide (Nerthus needs extension in space)

((this vertex of skin occupied the climate of order))

*Inside next to the skin no evidence of strangulation*  
("Empirical Collar", *Persona*, 37)

Glob's "*inside next to the skin*", som er taget fra hans beskrivelse i *The Bog People* af okseremmens placering og berøring af Windebypigens hud, gentages og 'sys' sammen med Mosemans egne observationer om mosekroppen. Som i "Eleven Lines on Windeby Girl's Shinbone" bruger Moseman også i "Empirical Collar" arkæologiens verden som billede og struktur. De enkelte linier og de tre forskellige stemmer viser sig grafisk som jordlignende lag. Læseren bedes altså implicit om at sortere og skovle sig gennem tekstlagene, nogle gange for blot at finde tomme parenteser, som her efter Glob's kursiverede ord:

*We must suppose. We must suppose*

( ) ( ) ( ) ( ) ( ) ( )

*We must suppose what we learn through thorough*

Examination becomes a double collar for us

Binds us to the bog acids we interrupt

("Empirical Collar", *Persona*, 38)

De tomme parenteser bliver et fortolkningstomrum, der samtidig i et arabesklignende mønster peger på den rem af oksehud som pigen havde omkring sin hals. Fortolkningen kommer altså her til at ligge i det abstrakt-visuelle billede. De parentetiske linier får parodisk karakter af udeladelser, der peger på det der ikke er skrevet eller citeret. Remmen vises, men er fuld af huller.

#### *Let's Make a Deal*

Brugen af åbne fortolkningsmodeller kommer endnu tydeligere frem i cyperdigtet, "Door where Carol Merrill is standing: Goat? Goat? Car?", et interaktivt digt i tre runder, hver med tre døre, der kan åbnes og give tekst og billede til en mulig fortolkning af mosepigens. Digtet er bygget op omkring et amerikansk TV-gameshow, *Let's Make a Deal*, hvor studieværten Monty Hall og studieværtinden (tidligere skønhedsdronning) Carol Merrill fra 1960erne til 1980erne underholdt seerne ved at lade studiegæster vælge fra tre døre (i tre runder) for at vinde værdifulde brugsgoder eller tabe det vundne igen ved grådige omvalg. På internettet, der i modsætning til den trykte bogudgave af digtet også viser en række grafiske billeder med Bog Girl som centralfigur, kan man klikke på de tre døre og de tre runder i tilfældig rækkefølge og herved selvkonstruere digtet som et visuelt-verbalt puslespil.

I digtets tredje runde, "Door to more", kan vi læse at "Bog Girl comes back/a four-door Taurus/with a Pandora trunk" mens studieværtinden beskrives som "Carol Carol Carol car-/oil car oil car oil". Bog Girl bliver tydet, men med den tilfældighed, som følger med læsningens rækkefølge:

Even if Monty dies and another holy host is hired to offer us a hallway to earthly treasure (calling: goat, goat, car), Bog Girl has learned to enter through Chora's carol. Poised and mute, holding the yet-to-be-articulated in her flesh, she ushers – palm open – others to their decay. This is as it always has been despite our choices for her.

("Door where Carol Merrill is standing: Goat? Goat? Car?", *Persona*, 57)

I Mosemans optik bliver populærunderholdningens valgmuligheder her til en fortolkningsmodel for det arkæologiske levn, der placerer Bog Girl anakronistisk i et tidsspil, hvor 1960erne, 70erne og 1980erne gøres fortidige og arkaiske, mens mosepigen i cyperspace gøres både nutidig og bevares fortidigt, hvis man vel og mærke kan gå med på at cyperspace udgør nutidens mose.

#### Plastisk forløftning

Mosemans sprogunivers gør mosekroppen til en "semiotic simian", en semiotisk abe, men også en erindringskrop, "Cell memory/making us mirrors" ("Badland Babes"), der giver modstand mod entydnet tydning. I "Bad Bones" bliver mosepigen inkluderet i et kollektivt kor af Bad Babes. De er "soiled pedestals" der smuldrer når ord raderes på dem:

We crumble when names are etched upon us.

We undermine pedestals, dissolve

All plaster. We are fragile communicants

("Bad Bones", *Persona*, 70)

Den plastik, der smuldrer, peger finurligt på arkæologiske ansigtsrekonstruktioner. Som Moseman selv gør opmærksom på, er Windebypigens det første mosepig, hvis ansigt er blevet rekonstrueret. Det skete allerede i 1980erne på universitetet i Kiel, således at vi nu bogstaveligt talt kan stå ansigt-til-ansigt med hende. Men i det samlede udsagn, digtene imellem, og med slutdigtet "Bad Bones"s sidste linier, tales der respektløst mod en entydig ansigtsløftning: "We are bad bones, and we hate our replica". I Mosemans digteriske regi er rekonstruktionen også verbal, og handler om mennesket:

Literary fancy is simple. Liberation is multiple. Reconstructed from the grave: wax and wig are guesses – attempts to humanize -- as are words ("Bog Girl", *Persona*, 36)

Som tilfældet er med de fleste andre digtere, der ligesom Moseman bruger mosekroppe som tema, er det centrale spørgsmål, hvordan den arkæologiske krop kan gøres menneskelig, igen. Listen er lang og tæller foruden Seamus Heaney, digtere som William

Carlos Williams, Hugo Claus, og Geoffrey Grigson. Lori Anderson Mosemans bud er at updatere mosepigen som en både upretentios og bevidst posende Bad Bog Babe, der fra cyperspace og bogsider svarer igen på de projektioner, hun og andre fortidskroppe har været underlagt.

#### Noter

1. Mosemans egen fodnote, som må læses som del af digtet, giver følgende forklaring: "Harris lines in human bones mark unbalanced phosphorous content: growth is arrested", *Persona*, Swank Books, 2003, 46.

2. Mosemans anden fodnote lyder med et citat fra Winjand van der Sandens mosefolksstudie *Through Nature to Eternity*: "Ergot (cock's spur) is a fungal disease that attacks rye and barley. Ingested ergot can cause St. Anthony's fire (gangrene): "it causes a kind of dry withering across the whole body, the limbs, rot in their joints, turn the color of lead and then back. Become detached and fall from the body one after the other..." *Persona*, 46.

3. Lori Anderson Mosemans *Persona* indeholder fire dele: "Fishy ID", "Bog Girl", "Canothead" og "Subway Bride". Bog Girl-delen består af i alt tretten digte, der alle forbinder sig mosefund.

